

הבית הדין העליון
The High Legal Tribunal

ערעור 15/24 מועדון הכדורסל מכבי תל אביב נ' איגוד הכדורסל

ואח'

מועדון הכדורסל מכבי תל אביב

- המערער

ע"י עו"ד ד"ר טל רוטמן ועו"ד עדי ציטרון

-נגד-

איגוד הכדורסל בישראל

- המשיב

- ע"י עו"ד איתמר ליפנר, תובע משמעותי

פ ס ק ד י ן

1. מועדון הכדורסל מכבי תל אביב ["מכבי ת"א", "המועדון" או "המערער"] הועמד לדין משמעותי בשל התנהגות אוהדיו בשלושת משחקי הדרבי שנערכו בחודש יוני שעבר. מכבי ת"א אירח את המשחק הראשון והשלישי והתארח במשחק השני. בכל שלושת המפגשים ביצעו אוהדים של המועדון הפרות שעולות כדי התנהגות בלתי ספורטיבית של אוהדים והתפרעות אוהדים.
2. עיקרי ההתנהגות המפרה של האוהדים הם כדלקמן: במשחק הראשון (13.6.2024) – קריאות "סלים טועמה מחבל"; במשחק השני (15.6.2024) – השלכת שקיות ניילון ומציתים ויריקה כלפי שחקן "הפועל"; במשחק השלישי (17.6.2024) – במהלך רבעים שונים של המשחק - השלכת חפצים קטנים ומציתים לעבר ספסל הפועל, השלכת בקבוקי מים, קריאות מגוונות שונות הכל תוך גרימת עצירה (מצטברת) של המשחק למשך 15 דקות. בשניות האחרונות של הרבע הרביעי – הדלקת מספר אבוקות.
3. המועדון הודה והורשע על פי הודאתו באחריות להתנהגות המפרה של האוהדים לפרטיה השונים.
4. בית הדין המשמעותי שקל את העונשים שהתובע ביקש לגזור על המועדון (משחק ראשון ושני - עונשי קנס; משחק שלישי – הפעלת עונשי רדיוס וקנס מותנים, הוספת עונש של משחקי רדיוס בפועל וקנס כבד לצד הפחתת נקודות על תנאי) וכן שקל את אופיים והיקפם של מעשי ההפרה ביחס לאלה של אוהדי הפועל תל אביב שבוצעו באותם שלושה משחקי דרבי.
5. בית הדין דחה את טענת נציגי מכבי ת"א שהשלכת החפצים המתמשכת והצתת האבוקות הייתה תגובה להתנהלות קודמת וחמורה יותר של אוהדי הפועל ת"א. השלכת החפצים והצתת האבוקות נתפסה בעיני בית הדין כהתנהגות חמורה שסיכון לשלמות הגוף וחי אדם כרוכים בה.
6. בנסיבות אלה גזר בית הדין את העונש בהבחנה בין ההתנהגויות החמורות פחות שהסתכמו בעונשי קנס לבין ההתנהגות המסוכנת שבגינה נגזר עונש כדלקמן:
 - (1) הפחתת שתי נקודות על תנאי לתקופת המשחקים 2024-2025;
 - (2) הפעלה חלקית של עונש תנאי קיים באופן שהמשחק הראשון בעונת 24/25 ייערך ברדיוס במרחק של 75 ק"מ וקנס של 25,000 ש"ח;

- (3) הארכת תקופת התנאי של יתר חלקי העונש המותנה ;
(4) משחקי הבית השני והשלישי בעונת 2024-2025 ייערכו ברדיוס של 50 ק"מ.
(5) קנס בסך 20,000 ש"ח.

עיקר טיעוני המערער

7. באי כוח המערער טענו שהעונש לוקה משלוש זוויות בחינה עיקריות: (א) בנסיבות הזמן העונש ממיט גזרה כלכלית שהמערער אינו יכול לעמוד בה; (ב) העונש אינו מביא בחשבון די הצורך את ההשקעה של מכבי ת"א בפעולות מניעה; (ג) יחס ענישה בלתי מידתי.

גזרה שהמערער אינו יכול לעמוד בה

8. למלחמת חרבות ברזל היו, ישנן ויהיו השלכות כבדות משקל על התנהלות מכבי ת"א. המועדון לא יכול ואינו יכול לקיים את משחקי הבית ביורוליג בישראל. הדבר מטיל מעמסה כספית עצומה על המועדון. לעלויות הכבדות שברורות מאליהן נוספות גם עלויות של החזרים למנויים בגין משחקים שלא קוימו. הוסף לכל אלה גם את הקנסות הכבדים ואת משחקי הרדיוס שמקטינים הכנסות ומעוררים תגובות של קהל האוהדים שרובו ככולו אינו נמנה עם מבצעי ההפרות ותיוכח לדעת את חומרתו היתרה של העונש שגזר בית הדין המשמעת.

פעולות מניעה

9. מכבי תל אביב טוענת שעונשי הקנס, רדיוס והפחתת נקודות אינם עולים בקנה אחד עם הפעולות וההשקעות המרובות שהמועדון נקט בהן כדי למנוע את ההתנהגות המפרה של האוהדים. ראשונה בהם השקעה כספית של כחצי מיליון שקלים לשכירת שירותי אבטחה (בעיקר כמות גדולה מאד של שוטרים ששכרם ממומן בידי המועדון) סדרנים ואמצעי ביקורת קפדניים שונים. לבד מכך נערכו פעולות הסברה בקרב ארגוני האוהדים, הוצאו הודעות גינוי והסתייגות מן ההפרות ונקטו פעולות לסייע למשטרה לאתר את מפירי הסדר.

10. חרף ההשקעה העצומה מעשי העברה לא נמנעו ולא סוכלו, בין מחמת אוזלת יד המשטרה ובין מחמת הקושי האובייקטיבי לאתר מפירי סדר בודדים קהל גדול מאד של צופים במשחק.

11. מכבי תל אביב טוענת שכדי ליטול את עוקצם של מפירי הסדר המעטים יחסית יש לקיים את משחקי הדרבי בנוכחות קהל הקבוצה המארכת בלבד. מכל מקום עונשי קנס, משחקי רדיוס ואפילו הפחתת נקודות נעדרי השפעה כלשהי על האוהדים וממילא אין להם תוחלת.

יחס ענישה בלתי מידתי

12. באי כוח המערער הציגו רשימה טבלאית של 33 פסקי דין משמעתיים שיצאו מתחת ידי בית הדין המשמעת בעונת המשחקים 2023-2024 שעניינם התנהגות בלתי ספורטיבית של אוהדים. 15 פסקי דין מתייחסים להפועל תל אביב, 9 מתייחסים להפועל חולון, 6 להפועל ירושלים ורק פסק אחד מתייחס למכבי ת"א.

13. הטבלה על נספחיה מעידה בבירור שהפועל תל אביב הופלתה לקולה בשל "ציפיות נמוכות" ממנה; הפועל ת"א וחולון זכו להקלה בעונש משיקולים שונים (כגון השלכות המלחמה או התגרות מצד אוהדי הקבוצה היריבה) שלא נלקחו בחשבון בשעה שנדון עניינה של מכבי ת"א וממבט כולל נראית "אכיפה בררנית" שמפלה לחומרה את מכבי ת"א.

עיקר טיעוני תובע האיגוד

14. בית הדין היה מודע לכך שקודם למשחקי הדרבי מכבי ת"א הועמדה לדין רק פעם אחת (בהבחנה, למשל, מהפועל ת"א שהועמדה לדין פעמים רבות) אולם בדין נתפסה ההתנהגות המפרה של אוהדי מכבי ת"א בחומרה יחסית, שכן השלכות החפצים החמורות והמסוכנות ומעשים אחרים כוונו אל **הסגל המקצועי והניהולי** של הפועל. היו אלה פעולות של אלימות מכוונת לשמה; לא פעולה תגובתית למעשים של אוהדי היריב. בכך נמצא טעם מוצדק להחמרה יחסית בעונש.
15. מכבי ת"א, כמוה כקבוצות אחרות, נדרשת להוצאות אבטחה כבדות. אולם אין לומר שהמועדון עושה ככל יכולתו למנוע את מעשי האוהדים ולאחר את המבצעים. השלכות החפצים לעבר הסגל וההנהלה של הפועל בוצעו מאזור היציע הקרוב שמחיר הכרטיסים בו גבוה. כלומר מדובר ברוכשי מנויים שהמועדון יכול במאמץ מסוים לאתר מתוכם את המתפרעים. לא נעשה די בעניין זה.
16. בית הדין התחשב בנסיבות המיוחדות ובהוצאות המיוחדות של תקופת המלחמה (הוצאות שחלות גם על קבוצות אחרות ובהן הפועל ירושלים והפועל חולון). המעמסה הכספית גבוהה מאד אך אין לתלות בה מעין "חסינות" ביחס להתפרעות אוהדים.
17. עונשה של מכבי ת"א נגזר תוך השוואת בין פעולות ההתפרעות משני הצדדים. אין לומר שהפועל הופלטה לקולה. עונשה נגזר בחומרה יחסית גדולה מן העונש שנגזר למערער.
18. יש מקום לתיקון מסוים של העונש המותנה שהוא תוצאה של יריקה כלפי שחקן הפועל, תומר גינת. בגזר הדין נקבע שהתנאי משתרע על עברת התנהגות בלתי ספורטיבית של אוהדים אך יש מקום להגביל אותו להפרה שעולה כדי התנהגות פרועה של אוהדים.

דיון והכרעה

19. בית הדין המשמעותי גזר את עונשו של המערער תוך מתן תשומת לב לכל רכיבי ההתנהגות המפרה ותוך השוואה להתנהלות המפרה של אוהדי הפועל תל אביב. בית הדין שקל את כל הנסיבות הסובבות שגלומות בטיעוני המערער שהוצגו למעלה מכאן.
20. בנסיבות כאלה ולפי שהמערער לא הצביע על שגגה ברורה שיצאה מלפני בית הדין אין כל הצדקה להתערבות בגזר הדין.
21. העיקרון המנחה בענישה משמעותית נגזר מ"עקרון ההלימה" המנחה את הענישה פלילית לאמור: **"קיימו של יחס הולם בין חומרת מעשה העברה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו"** (סעיף 340 של חוק העונשין תשל"ז – 1977) (ההדגשה לא במקור). עקרון ההלימה מגלם ממד של "אחידות" (סטנדרטיות) לצד "יחידנות" (אינדיווידואליות). העברות של התנהגות בלתי ספורטיבית של אוהדים ושל התפרעות אוהדים מתפרסות על פני מגוון רחב מאד של התנהגויות. הדבר מצדיק ענישה פרטנית ולא דפוס ענישה אחיד. האפשרות להשוות בין מקרה אחד למשנהו, בין משחק למשחק ובין התנהלות קהל אוהדים של קבוצה אחת לקבוצה שנייה, מוגבלת מאד. הענישה אינה נגזרת כמין תרופה שהיא תרכובת כימית של חומרים במינון מסוים.
22. בחינת התנהלות מחנות אוהדים במשחק מסוים או בסדרת משחקים עשויה להוות בסיס להשוואה מסוימת. הדבר נעשה במקרה זה וברי שהפועל נענשה באורח חמור יותר מעונשו של המערער. יחס ענישה זה הולם את הנסיבות ואת נסיבות הרקע של המועדונים הללו.

23. מכבי ת"א ספגה עונש שהולם את חומרת התנהגות אוהדיה. אין זה עונש מוגזם. להיפך, בית הדין נקט גישה מתונה בכך שלא הפעיל במלואם את העונשים המותנים. משנמצא שהעונש מותאם לנסיבות אין מקום "לפזול" לעבר עונשים שנגזרו לקבוצות אחרות.
24. דומה לנו שהשימוש בביטוי "אכיפה בררנית" אינו ראוי ואיננו ממין העניין. בית הדין אינו מבצע "מדיניות אכיפה". הוא דן בעניינים השונים שמונחים לפניו. הטענה שבית הדין "בורר" עונשים בהתאם לזהות או מיהות המועדון הנאשם כמוה כייחוס כוונת מכוון של הפליה בלי בדל של ראייה לדבר.
25. העמדת המערער לדין משמעותי מושתתת על תקנון המשמעת שרואה את הקבוצה כאחראית למעשי ההפרה של אוהדיה. יש קושי טבוע כפול בתפיסה שמענישה את המועדון בגין מעשים שלא הוא ביצע. ראשית המועדון נושא בעונש בשל התנהלות שאין לו שליטה עליה. שנית, העונש שמוטל על המועדון אינו משפיע על האוהד שהתפרע. ממילא העונש מאבד מכוחו המרתיע ואין בו כדי להבטיח את מניעת הישנות העברה.
26. הבעייתיות האמורה מוכרת. יגיעה רבה מושקעת (באיגוד ובאיגודי ספורט אחרים בארץ ובעולם) בניסיון לפתור את הבעייתיות הזאת. לא ידוע לנו דבר קיומה של נוסחה פורצת דרך בעניין זה. נוסחת פלאים כזאת לא נמצאה בטיעוני המערער. הבקשה להקל בעונשו של המועדון כמוה כהתרת הרסן שמבססת אנרכיה באולמות הכדורסל שמשמעותה "קל [אוהד] דאָאָלים גָבֵר". עם זה אין להסכין.
27. כל עוד אין פיתרון טוב יותר למציאות הקיימת, מתקיימת ביסוד הענישה הנחה שהכבדת היד על המועדונים תוליך למאמץ מוגבר מצדם להניע פעילות מונעת לפני מעשה ולאחריו.
28. מן הטעמים האמורים הערעור נדחה.
29. גזר הדין יתוקן בהתאם לבקשת התובע כך שהעונש המותנה בגין פעולת היריקה יחול על עברה של התפרעות אוהדים.

ניתן ביום ד' אב, תשפ"ד (8 אוגוסט, 2024) ויישלח לצדדים בדוא"ל

ד"ר אסף הראל
חבר בית הדין

עו"ד שרון סתיו
חברת בית הדין

השופט, פרופ' (בדימוס) עודד מודריק
נשיא בית הדין